

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060106

DOM
2024-11-28
Stockholm

Mål nr
P 9649-23

Sid 1 (7)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljööverdomstolen, dom 2023-07-07 i mål nr P 126-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. H.B.

2. A.W.

Ombud för 1 och 2: Advokat P.B.O.
Advokataktiebolaget Nordic Law

Motpart

1. Miljö- och byggnadsnämnden i Båstads kommun

2. A.K.P.A.

3. P.G.

Ombud för 2 och 3: Advokat M.A.
7wise Advokatbyrå KB

4. B-M.L.

Dok.Id 2130514

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

5. B.P.

6. B.PA.

SAKEN

Bygglov på fastigheten A i Båstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnadsnämnden i Båstads kommuns beslut den 16 augusti 2021, dnr B 2021-000642, beslutsnr D 2021-001091, att bevilja bygglov för nybyggnad av komplementbyggnad på fastigheten A i Båstads kommun.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H.B. och **A.W.** (klagandena) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska fastställa Miljö- och byggnadsnämnden i Båstads kommuns beslut att bevilja sökt bygglov.

Miljö- och byggnadsnämnden i Båstads kommun (nämnden) har medgett klagandenas yrkande om ändring.

A.K.P.A., P.G., B-M.L., B.P.A. och **B.P.** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN VID MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Klagandena har i huvudsak anfört följande. En renovering av den befintliga komplementbyggnaden innebär att byggnadshöjden behöver höjas och att såväl tak som väggar, fönster, dörrar och golvläggning måste ersättas med nytt material. Det är både ekonomiskt och miljömässigt oförsvarbart att ge sig in i ett renoveringsprojekt. Sökt ändamål omfattar bland annat bastu, tvättstuga och andra hygien- och våt-utrymmen som det är otänkbart att installera i den befintliga byggnaden. Den stämmer inte att den sökta byggnaden kommer ha ett fönster i riktning mot och alldeles intill gränsen till C. Den befintliga byggnaden understiger med marginal den i detaljplanen tillåtna byggnadshöjden. Den sökta byggnaden har enbart den höjd som krävs för att byggnormens krav på höjd för innertak ska kunna uppfyllas. Skillnaderna mellan befintlig gårdsbyggnad och den planerade byggnadens utformning och placering är inte av den omfattning att de leder till att byggnaden skulle övergå från att vara helt oproblematiske (och i visst avseende till och med nyttig i form av insyns-skydd) för C, till att utgöra ett så stort men att den inte ska tillåtas. Målet rör inte en tillbyggnad utan en fristående komplementbyggnad som i sin helhet ersätter en befintlig komplementbyggnad med huvudsakligen samma placering. Den befintliga byggnaden har funnits på platsen i drygt ett sekel, det vill säga långt innan gällande plan antogs. Att bygglovsansökan avser en byggnad som ska ersätta en befintlig

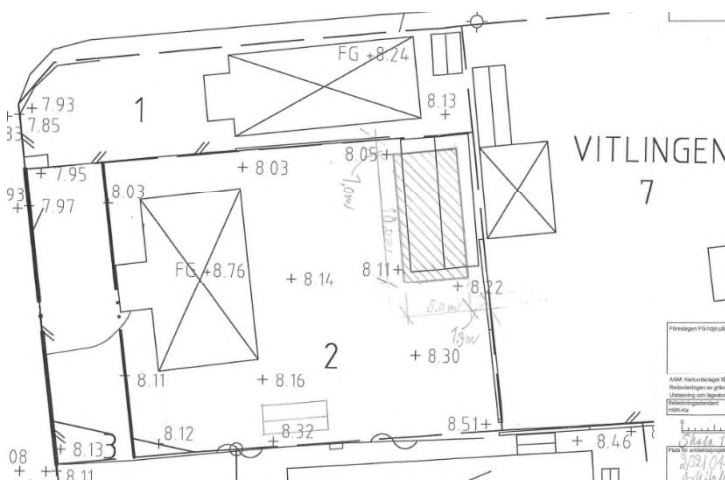
byggnad är en omständighet som ska beaktas såväl vid bedömningen av om men kan anses uppkomma för granne som om särskilda skäl föreligger. Brandsäkerheten har i vederbörlig omfattning prövats i beslutet om bygglov. Den lovsökta byggnaden förskjuts 75 cm längre västerut jämfört med den befintliga byggnaden.

B-M.L., B.P.A. och B.P. har i huvudsak anfört följande. Det framkom med all tydlighet vilken negativ påverkan, olägenhet och men bygglovet skulle få för deras del och deras fastighet vid mark- och miljödomstolens syn. Mark- och miljödomstolen är den enda instans som varit på plats och sett de faktiska förhållandena på platsen. Det är fråga om en nybyggnation och inte en ersättningsbyggnad då byggnaden flyttas och får ett helt nytt utseende och höjd. Nuvarande byggnad är lägre och sluttar på ett annat sätt än den lovsökta vilket kommer innebära en betydlig försämring vad avser ljusinsläpp. Att flytta byggnaden kommer påverka den enda skyddade platsen på fastigheten som kommer få ökad insyn.

A.K.P.A. och P.G. har i huvudsak anfört följande. Det är inte visat att den befintliga byggnaden inte kan renoveras. Det är inte utrett att det inte skulle vara möjligt att placera den sökta byggnaden på en annan del av tomten. Den påstådda bergvärmebrunnen utgör därför inte särskilda skäl för att placera den sökta byggnaden närmare tomtgränsen än 4,5 meter. Taket skulle inte behöva höjas vid en renovering av befintlig byggnad. Det bestrids att det är vanligt förekommande med uthus nära fastighetsgränserna och i vart fall så pass höga uthus som den sökta byggnaden. Oaktat detta utgör den sökta byggnadens placering och utförande men för B enligt 39 § byggnadsstadgan genom insyn, skuggning och begränsning av utsikt. Genom att förlängningen av muren mot B försvinner om byggnaden rivs, skapas ett stort ”hål” som väsentligen ökar insynen. Det kan sannolikt vara så att det ur ett ekonomiskt perspektiv skulle vara bättre att riva den befintliga byggnaden och uppföra en ny byggnad men det beror på att den befintliga byggnaden är i dåligt skick på grund av klagandenas bristande underhåll. Den nya byggnaden ska uppföras i trä och inredas med bastu. Kraven på brandsäkerhet för att en byggnad ska placeras närmare än 4,5 meter från tomtgräns i 39 § byggnadsstadgan är således inte uppfyllt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Målet avser nybyggnad av en komplementbyggnad på fastigheten A. Av situationsplanen framgår att komplementbyggnaden ska placeras 1,0 meter från gränsen mot fastigheten C och 1,3 meter från fastigheten B. Byggnaden ska ersätta en befintlig komplementbyggnad som ligger ännu närmare gränsen mot grannfastigheterna.

Utsnitt från situationsplanen. Den komplementbyggnad ansökan avser är skrafferad.

För fastigheterna gäller en byggnadsplan från 1971 och i avsaknad av bestämmelser om hur byggnader ska placeras i förhållande till gränsen gäller 39 § byggnadsstadgan (1959:612) som bestämmelse i planen. Detta innebär att minsta avstånd ska vara 4,5 meter till gränsen mot grannfastighet. Den tänkta placeringen av komplementbyggnaden strider därför mot gällande detaljplan, om det inte finns förutsättningar för att göra ett undantag från kravet på minsta avstånd till gränsen. Detta kan ske om det är påkallat av särskilda skäl och inte medför men för granne eller fara för sundhet, brandsäkerhet eller trafiksäkerhet och inte försvårar ett lämpligt bebyggande av området, se 39 § tredje stycket byggnadsstadgan. Om dessa förutsättningar är uppfyllda är byggnaden att anse som planenlig, även om den placeras närmare gränsen än 4,5 meter (se rättsfallet RÅ 1994 ref. 8).

Bedömningen av om det finns särskilda skäl för undantag enligt 39 § tredje stycket byggnadsstadgan ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Särskilda skäl kan till exempel föreligga om byggnaden fyller ett angeläget behov och det inte är möjligt att uppföra den på en annan ändamålsenlig plats på fastigheten. (Se rättsfallet MÖD 2016:2).

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att komplementbyggnaden ska ersätta en liknande byggnad, att en del av byggnaden ska användas som garage, vilket förutsätter en ändamålsenlig placering på fastigheten, samt att även andra komplementbyggnader i närområdet i stor omfattning har placerats närmare fastighetsgränsen än 4,5 meter. Mark- och miljööverdomstolen anser att dessa omständigheter sammantaget innebär att det finns särskilda skäl för att i detta fall medge undantag från kravet på minsta avstånd till fastighetsgräns. I detta avseende gör domstolen således ingen annan bedömning än den nämnden har gjort.

Frågan är då om komplementbyggnadens placering innebär men för grannarna. Mark- och miljööverdomstolen instämmer inledningsvis i mark- och miljödomstolens bedömning med angivna skäl att komplementbyggnaden inte medför men för grannfastigheten B. Mark- och miljööverdomstolen bedömer även, till skillnad från mark- och miljödomstolen, att komplementbyggnaden inte heller medför men för grannfastigheten C. Mark- och miljödomstolen har vid sin bedömning utgått från att komplementbyggnaden ska ha fönster i riktning mot och alldeles intill gränsen mot C. Något fönster på den sökta komplementbyggnadens norra sida redo-visas emellertid inte på ritningarna. Även om den nya komplementbyggnaden kommer att bli något högre och inte placeras på exakt samma plats anser Mark- och miljööverdomstolen att förändringarna i form av ökad skuggning och minskat dagsljusinsläpp i bostadsbyggnaden är marginella. Dessa kan inte anses medföra men för grannarna. Mark- och miljööverdomstolen beaktar härvid särskilt att det fönster på C som påverkas inte är rummets enda fönster, att det redan idag finns en komplementbyggnad intill fastighetsgränsen och att den nya komplementbyggnaden placeras en bit bort från gränsen och bostadshuset på C jämfört med den nuvarande komplementbyggnaden.

Den sökta komplementbyggnaden medför inte heller fara för sundhet, brandsäkerhet eller trafiksäkerhet och den försvårar inte ett lämpligt bebyggande av området. Komplementbyggnadens placering är därmed planenlig.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen har det inte heller i övrigt framkommit något hinder mot att bevilja bygglov för den sökta komplementbyggnaden på fastigheten A. Det innebär att mark- och miljödomstolens dom ska ändras och nämndens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Åsa Hanna, tekniska rådet Johan Hjalmarsson samt tf. hovrättsassessorn Anna Lundgren, referent.

Föredragande har varit Niclas Arvidsson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-07-07
meddelad i
Växjö

Mål nr P 126-22

PARTER

Klagande

1. A.K.P.A.

2. P.G.

Ombud för 1-2: Advokat M.A.
7wise Advokatbyrå KB

3. B-M.L.

4. B.P.

5. B.PA.

Motparter

1. H.B.

2. A.W.

Ombud för 1-2: Advokat P.B.O.

Dok.Id 621232

Postadress

Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress

Kungsgatan 8

Telefon

0470-560 100

E-post: mmd.vaxjo@dom.se
www.domstol.se/vaxjo-tingsratt

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00–16:00

3. Myndighetsnämnden i Båstads kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Skåne län beslut den 6 december 2021 i ärende nr 403-35551-2021, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov på fastigheten A i Båstads kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar Länsstyrelsens i Skåne län beslut den 6 december 2021 samt Myndighetsnämnden i Båstads kommun beslut den 16 augusti 2021, dnr B 2021-000642 och upphäver beviljat bygglov.

BAKGRUND

Myndighetsnämnden i Båstads kommun (nämnden) beslutade den 16 augusti 2021 att bevilja bygglov för nybyggnad av komplementbyggnad samt rivning på fastigheten A i Båstads kommun. Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet.

Länsstyrelsens beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen av A.K.P.A. och P.G. samt B-M.L., B.P.A. och B.P..

YRKANDEN M.M.

A.K.P.A. och P.G. (B) har yrkat att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut ska upphäva nämndens beslut. I andra hand har de yrkat att ärendet ska återförvisas till länsstyrelsen för erforderlig och förnyad handläggning. Till stöd för sitt överklagande har de anfört i huvudsak följande.

Av detaljplanen följer att gårdsbyggnad inte får inredas som bostad. I den tidigare bygglovsansökan som gavs in år 2017 angavs att det behövdes en byggnad för gäster, växande familj och förråd. Sedan sökandena justerat ansökan till att inte avse sovrum utan endast rum fann mark- och miljööverdomstolen att byggnaden skulle betraktas som bostad. I aktuell ansökan anges att huvudbyggnaden på A idag rymmer tvättstuga, dusch och förrådsutrymmen men att funktionerna ska flyttas och huvudbyggnaden istället ska användas för boendeändamål. Det är inte förenligt med utformningskrav och tekniska egenskapskrav på tillgänglighet som följer av plan- och bygglagen (2010:900), PBL, plan- och byggförordning (2011:338) samt Boverkets byggregler (2011:6), ("BBR") och regler gällande bl.a. tillgänglighet. Befintlig gårdsbyggnad passar för förvaring av cyklar mopeder mm som ersättningsbyggnaden ska rymma, och behovet av att riva befintlig byggnad ifrågasätts. Prövningen av sökt lov ska ske utifrån ingivet underlag, men avsteg från detta kan ske om det är tydligt att syftet med ansökan är att skapa förutsättningar för en otillåten användning (se Högsta domstolens dom i mål nr Ö 94-20). Av tidigare

ansökan framgick att sökandena avsåg att inreda sovrum. Det ifrågasätts att det saknas behov av att inreda den nya byggnaden med sovrum. Syftet är i stället att skapa förutsättningar för en otillåten användning av byggnaden, vilket utgör sådana särskilda omständigheter som ger skäl att frånga den av Högsta domstolen uttalade huvudregeln. Även om sökt byggnad endast ska inredas med förråd, bastu, badrum och tvättstuga, ska funktionerna vid en sammantagen bedömning anses medföra att det är fråga om inredande av byggnad för bostadsändamål.

Den nya byggnaden medför en förskjutning med dels en meter i sydlig riktning, dels 1,3 meter i västlig riktning. Höjden blir 3,60 meter i stället för nuvarande 2,15 meter respektive 2,85 meter – en ökning om 67 procent. Det kommer inte att uppföras någon mur för att ersätta den murliknande funktion som gårdsbyggnaden har idag. Den nya placeringen medför ökad aktivitet runt den nya byggnaden och vid tomtgränsen mot B, och en ökad risk för insyn på tomten och in i gästhuset på B. Byggnaden kommer att få fönster som placeras rakt framför fönstren i gästhuset vilket ger insyn. Dess höjd kommer att förhindra dagsljusinsläpp i gästhuset, medföra ökad skuggning samt skymma utsikten på B. Placeras byggnaden 4,5 meter in från tomtgränsen blir påverkan mindre. Om sökt byggnad används som garage kommer biltrafiken att innebära en betydande olägenhet. Befintlig plan kan inte innebära att ägarna till B haft att räkna med att en hög byggnad skulle placeras ca en meter från grannfastigheten. Sammantaget utgör sökta åtgärder en betydande olägenhet för omgivningen enligt 2 kap. 9 § PBL.

I 39 § BS framgår att minsta avstånd för placering av byggnad ska vara 4,5 meter från tomtgräns. Enligt bestämmelsens tredje stycke får nämnden dock medge undantag från detta krav om det är ”påkallat av särskilda skäl” samt om det kan ske ”utan men för granne eller fara för sundhet, brandsäkerhet eller trafiksäkerhet och utan att ett lämpligt bebyggande av området försvåras”. I praxis har 39 § BS tillämpats bl. a. enligt följande. Mark- och miljööverdomstolen har i dom från den 20 januari 2016 i mål nr P 5529-15 gjort uttalanden som kan sammanfattas enligt följande: Särskilda skäl kan föreligga om det inte är möjligt att uppföra byggnaden på annan plats på fastigheten. Fastighetens avvikande topografi eller dylikt kan medföra att särskilda skäl föreligger. Byggnaden ska, om den förläggs närmare än

4,5 meter från grannfastigheten, tillgodose ett angeläget behov för fastigheten. Bestämmelsen ska tillämpas med restriktivitet, eftersom den är en undantagsbestämmelse. Undantag får inte heller medges om det kan uppstå men för granne. Vidare framgår av Mark- och miljööverdomstolens dom den 17 december 2014, mål nr P 6026-14, att om det är möjligt att placera byggnaden på annat ställe på fastigheten, så att avståndet om 4,5 meter från grannens tomtgräns bibehålls, föreligger inte ”särskilda skäl”. Trots ifrågasättande av bergvärmeanläggningens placering, har sökandens uppgifter accepterats utan närmare utredning. Eftersom det inte framgår att bergvärmebrunnen är placerad så att den påverkar byggnadens placering, saknas tillräckliga skäl att placera byggnaden enligt ansökan. Av Mark- och miljööverdomstolen dom den 9 februari 2021 i mål nr P 13874-19 framgår vidare att begreppet ”men” inte kan jämföras med betydelsen av begreppet ”betydande olägenhet”. Förenklat sett ska ”men” anses kunna föreligga redan när det föreligger en olägenhet utan något krav på att olägenheten behöver vara ”betydande”. Vidare bedömde Mark- och miljööverdomstolen att de sökta åtgärderna skulle medföra men genom ökad insyn och minskat ljusinsläpp. Det föreligger inte sådana omständigheter att det inte varit möjligt att placera den nya byggnaden 4,5 meter från tomtgränsen till B. Vad som ovan anförts om betydande olägenhet ska även anses utgöra men vid en bedömning enligt 39 § BS. Avvikelsen att placera den nya byggnaden 1,3 meter från tomtgränsen i stället för 4,5 meter kan inte anses liten. Vid synen framkom att det inte föreligger särskilda skäl att medge undantag från 39 § BS samt att den sökta byggnadens utformning och placering skulle medföra men och olägenhet för ägarna till B. Genom den höjd som markerades med hjälp av den mätstickan som användes vid synen framgick att höjden på byggnaden gör att den sökta byggnaden fullständigt kommer att hindra ljusinsläpp skymma utsikten och medföra en känsla av instängdhet i gästhuset på B (jfr MÖD 2017:47). Det är uppenbart att sökt lov medför men och olägenhet för C och D. Den faktiska höjden upp tillnock om 3,6 meter kommer att hindra ljusinsläpp och skymma utsikten.

Det har endast framgått att brunnen till bergvärmeanläggningen är placerad 9 meter från huvudbyggnaden, vilket ifrågasätts eftersom de normalt placeras så nära

huvudbyggnaden som möjligt. Uppgiften om att borrhålet gjorts 6 meter från huvudbyggnadens norra fasad är oprecis och ifrågasätts. Att sökandena pekat ut en grop som platsen för bergvärmebrunnen innebär inte att det verkligen finns en brunn där. Sökandena har inte kunnat visa någon kopia av brunnsprotokollet. Oklarheten kring brunnens läge gör att dess placering inte kan ligga till grund för påstående om att sökt byggnad inte kunnat placeras på annan plats än den sökta. Eftersom underinstanserna inte utrett anläggningens placering, och med hänsyn till avsaknad av utredning av påverkan på insyn och ljusförhållanden, samt länsstyrelsens korta handläggningstid sedan yttrande inkommit, föreligger skäl att återförvisa ärendet till länsstyrelsen för erforderlig handläggning och förnyad prövning.

Kommunens uppgift om att byggnaderna på C och D skulle vara planstrid-igt uppförda ifrågasätts. De har inte mottagit något föreläggande om att vidta åtgärder. Den befintliga byggnadens skick utgör inte skäl för rivning, byggnaden kan alltså underhållas och bibehållas.

B-M.L., B.P.A. och B.P. (C) har yrkat att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsen beslut ska upphäva nämndens beslut. I andra hand har de yrkat att gårdsbyggnaden ska placeras 4,5 meter från tomtgränsen och att endast en gårdsbyggnad/komplement-byggnad ska få uppföras, alternativt att ärendet ska återförvisas till nämnden för erforderlig handläggning och förnyad prövning. Till stöd för sitt överklagande har de anfört i huvudsak följande.

C har en yta om 242 kvadratmeter. De kommer att påverkas negativt av sökt byggnation. Husets långsida mot söder kommer i påverkas mer än tidigare. Det är ca en meter mellan deras huskropp och fastighetsgränsen. Placeringen följer inte gällande detaljplan, lagar eller PBL. Ingen syn på platsen företogs innan lovet gavs. Befintligt gårdshus tillkom långt före dagens regler och bestämmelser. Byggnaden som ska ersättas är uppförd av sten i fastighetsgränsen och utgör en naturlig brandvägg. De har inget emot befintligt gårdshus som utgör en naturlig gräns och ger en insynsskyddad hörna på deras tomt. Under senaste åren har på fastigheten

A och 3 uppförts en nybyggnation av gårdsbyggnad/komplementhus. Planen medger endast en bostadsbyggnad och ett gårdshus. Bestämmelsen om högst 50 kvadratmeter yta överskridits eftersom det nu finns två gårdsbyggnader.

Nybyggnationen kommer att skilja sig från den nuvarande byggnaden i höjd och form och avvika från detaljplanen där maxhöjden är 3,0 m. Avvikelserna kan sammantaget inte tolkas som små. Underinstanserna tar därmed inte hänsyn till berörda grannars upplevda påverkan och men/skada. Den nya byggnaden är högre än befintlig vilket gör att C kommer att påverkas av skugga, och lägre ljusinsläpp under vår, vinter och höst. Befintlig byggnad kunde renoveras i stället. Det föreligger inte några särskilda skäl att frånga detaljplanen och därutöver bevilja bygglov för byggnaden så nära fastighetsgräns när befintlig byggnad rivs. Eftersom aktuell byggnad inte byggs på samma plats och även ändrar utseende, konstruktionsmaterial och höjd måste den anses som nybyggnation.

Ägarna till B ställer sig frågande till kommunens uppgift om att bygga-derna på C och D skulle vara planstridigt uppförda. Huvudbyggnaden på A bör vara planstridigt belägen eftersom den är belägen närmare fastighetsgränsen till C än 4,5 meter.

Sökt byggnads placering strider mot gällande planbestämmelse och 39 § BS. Det saknas särskilda skäl för att ge undantag från 39 § BS. Vid synen framkom att den sökta byggnaden kommer att i princip hindra ljusinsläppet från söder och medföra en känsla av skugga och instängdhet i byggnad på C. Det finns ett fönster i öster, men det huvudsakliga dagsljuset kommer från söderfönstret.

Det finns inte någon utmärkning av borrhålet för bergvärme. Grannarna ska inte få ta konsekvenserna av borrhålets eventuella placering. Det vidgås att det av bebyggelsestrukturen i omgivningen följer att det förekommer små låga komplementbyggnader, men de har inte lagts rakt framför ljusinsläppande fönster i grannfastighetens bostadshus.

H.B. och A.W. har motsatt sig ändring av underinstansernas beslut och har hänvisat till vad de tidigare anfört i ärendet samt har tillagt i huvudsak följande.

Gällande plan medger gårdsbyggnader med 3,0 meter i byggnadshöjd och ennockhöjd på 5,5 meter, om byggnaden är fem meter bred. Befintlig gårdsbyggnad har två delar. Den södra delen har ett sadeltak med en byggnadshöjd på 190 cm mätt mot trädgården och 160 cm mot B, och en nockhöjd om 214 cm. Den norra delen har ett pulpettak med lägsta höjden 225 cm och högsta 275 cm. Sökt byggnad får en byggnadshöjd på 2,4 meter, där väggen blir ca 2,2 meter hög, och med en nockhöjd om 3,6 meter. Planerad byggnads höjd överstiger befintlig byggnads höjd men understiger med råge den höjd som är planen medger. Den planerade byggnaden understiger också höjden på klagandenas byggnader intill tomtgräns.

Huvudbyggnad och befintlig gårdsbyggnad på A uppfördes 1916. Befintlig gårdsbyggnad ligger vid gränsen till C och 0,3 meter från gränsen till B. Planerad byggnad är tänkt att placeras en meter från C och 1,3 meter från B för att möjliggöra underhåll. Arealen på nuvarande byggnad är större än den lovsökta byggnadens. Detta medför att den förflyttning som sker invid fastighetsgränserna är större än byggnadens förflyttning in på A:s trädgård. Sökt byggnads västra långsida kommer att placeras 0,75 meter längre västerut jämfört med den befintliga byggnaden. Den sökta byggnadens södra kortsida kommer att vara placerad 0,82 meter längre söderut. Den nya byggnaden kommer att vara 3,45 kvadratmeter mindre än den befintliga. Befintlig byggnad är i behov av omfattande renoveringsåtgärder. Enligt byggtreprenör skulle kostnaderna för underhåll vida överstiga kostnaden för rivning och uppförande av en ny gårdsbyggnad. Jämfört med planerad byggnad skulle resultatet av en renovering bli en byggnad med sämre funktion och lägre komfort.

Det är ostridigt att sökt byggnad kommer att placeras närmare fastighetsgränsen än vad planen tillåter eftersom 39 § BS är tillämplig. Placeringen och utformning har valts efter en sammanvägning av de olika intressen som finns inom och omkring

A. Följande har härvid beaktats. På tre av tomterna som gränsar till A har byggnader uppförts i eller mycket nära tomtgräns. I norr och söder är det huvudbyggnader, vars långsidor har fyra normalstora fönster som vetter in mot trädgården på A. Förflyttning av sökt gårdsbyggnad i sydlig eller västlig riktning innebär risk för försämrat ljusinsläpp för endera grannen. Grannen i öster har en komplementbyggnad som är placerad i tomtgräns. Huvudbyggnaden på B är placerad mer centralt inom den fastigheten. En komplementbyggnad är mindre känslig för påverkan av exempelvis minskat ljusinsläpp och åtnjuter normalt ett lägre skydd mot omgivningspåverkan än en huvudbyggnad, även om den används som bostadshus. Alternativ placering har övervägts, men de har inte funnit någon plats där byggnaden sammantaget skulle medföra mindre påverkan på omgivande fastigheter. Vid placering har också beaktats den bergvärmeanläggning som finns på A. Anmälan om bergvärmeanläggning gavs in i december 2005 och anläggningen etablerades året därpå.

Av tidigare prövning framgick att gårdsbyggnaden inte kan användas för boende. De vill nu istället frigöra utrymmen i huvudbyggnaden genom att förlägga bl.a. tvättstuga och förvaringsutrymmen i gårdsbyggnaden.

Skäl för undantag enligt 39 § BS

Befintlig gårdsbyggnad har funnits på platsen länge. Placeringen överensstämmer med det bebyggelsemönster som utvecklats i centrala Torekov. Dessa omständigheter har inte ifrågasatts och framstår som ostridiga i målet.

Omständigheterna i det enskilda fallet avgör om särskilda skäl föreligger för undantag från 39 § BS. Underinstanserna har funnit att det mot bakgrund av områdets kulturhistoriska karaktär, bebyggelsemönstret för andra fastigheters komplementbyggnader samt det faktum att fråga är om ersättningsbyggnad för befintlig byggnad med samma placering och ungefär samma mått föreligger sådana omständigheter som kan anses utgöra särskilda skäl för att medge undantag från avståndsregeln. Samma bedömning gjorde instanser i den prövning som föregick nuvarande prövning, som föll på frågan om vad som var att anse som bostad.

Aktuell komplementbyggnad tillgodoser ett angeläget behov för A. Att gällande plan medger byggande av gårdsbyggnad visar det. Befintlig byggnad har funnits på platsen och använts i många år. Det saknas möjlig alternativ placering som skulle innebära mindre påverkan på omgivningen än det sökta alternativet.

Undantag från 39 § förutsätter att det inte uppstår men för granne. Klagandenas beskrivning av förutsebara men är överdrivna. Utifrån faktisk marknivå, byggnadshöjd och fönsterplacering bör klagandenas farhågor om besvärande beskuggning, insyn och skymd utsikt kunna stillas. Den sökta byggnaden kommer sammantaget inte att orsaka skymd sikt, ökad insyn, ökad känsla av instängdhet eller minskat ljusinsläpp för grannfastigheterna. Åtgärden avviker inte från vad grannarna har anledning att räkna med. Byggnationen inskränker inte grannes byggrätt. Skillnaderna mellan befintlig gårdsbyggnad och den sökta byggnadens utformning och placering är inte sådana att det övergår från att vara helt oproblematiskt för grannarna, till att utgöra en så stor olägenhet att den inte ska tillåtas. Det är fråga om ett tätbebyggt område där fastighetsägare måste räkna med viss insyn, skuggbildning, ljudstörningar och begränsad utsikt, samt med att byggnadsbeståndet anpassas efter moderna byggnormer och standarder.

Planenlighet och påverkan på grannfastigheterna

Nämnden har påpekat att byggnaderna på A är planenliga medan grannfastigheternas byggnader är planstridiga. Användningen av komplementbyggnad för bostadsändamål och dess höjd, leder till planavvikels på B. Därför ifrågasätts om boenderelaterad hänsyn som eventuell skymd sikt, ökad insyn, känsla av instängdhet eller minskat ljusinsläpp alls ska behöva beaktas i ärendet utifrån komplementbyggnad på B. Byggnaden får enligt planen inte användas för boende och det kan således inte finnas något skyddsvärt intresse att bevaka i det avseendet. Betraktat från huvudbyggnaden på B kommer den planerade byggnaden visserligen att synas, men den kommer inte att skymma någon utsikt eller i övrigt inverka på förhållandena på B.

Angående huvudbyggnaden på C kommer skuggningen som kan bli följden av en förflyttning 0,75 meter västerut från befintlig byggnad att kompenseras av det ökade ljusinsläpp som följer av dels förflyttningen en meter söderut från gränsen mellan C och A, dels det större avståndet mellan planerad byggnad och gästhuset på B. Det ökade ljusinsläppet kommer att gynna fönstret på gaveln mot uteplatsen och fönstret på långsidan som släpper in ljus till samma rum. Sådant men eller olägenhet uppkommer inte som gör att sökt bygglov inte kan tillåtas. De rättsfallsreferenser som motparterna lämnar avser ny- eller tillbyggnation och förhållanden som är väsensskilda från aktuell prövning. Sökta placering kommer att underlätta underhåll av angränsande byggnader och minska känslan av instängdhet. Sökt byggnad innebär inte ett utnyttjande av hela den byggnadshöjd som planen medger. Vald utformning är avsedd att harmoniera med omgivande byggnader och bebyggelsestruktur samtidigt som den ska likna befintligt gårdshus. Placeringen är vald med beaktande av att varje annan placering av ett gårdshus på A skulle bli sämre för i vart fall någon av grannarna med avseende på bland annat insyn och störningar.

Eventuell avvikelse

Finner domstolen att åtgärden avviker från gällande detaljplan är avvikelsen liten och ska vid en samlad bedömning ses som förenlig med planens syfte. Åtgärden är av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt. Liknande byggnader har uppförts i området.

Till stöd för sin inställning har de hänvisat till de bilder, det flygfoto, de illustrationer och den skärmbild från SGU:s digitala brunnsarkiv som de gett in i målet.

Byggnadsnämnden i Båstads kommun har också motsatt sig de klagandes yrkande om ändring och yrkat att mark- och miljödomstolen ska fastställa nämndens beslut. Till stöd för sin inställning har nämnden hänvisat till sitt beslut om bygglov samt därutöver anfört i huvudsak följande.

Nämnden har bedömt att ärendet kunnat avgöras utan besök på platsen. Grannar och sakägare har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslaget innan beslut tagits.

Byggnaden kommer att följa detaljplanens bestämmelser avseende såväl byggnadshöjd som storlek.

När det gäller byggnadens placering så lyder byggnadsstadgans 39 § att byggnad, som ej sammanbygges eller kan förväntas sammanbyggas med byggnad på granntomt, och ej närmare gränsen än 4,5 meter; Finns det särskilda skäl kan nämnden medge undantag från bestämmelsen. Medges undantag är placeringen ingen planavvikelse utan planenlig.

Nämndens skäl för att medge undantag framgår av dess beslut om bygglov den 16 augusti 2021. Befintlig komplementbyggnad på A är planenligt placerad i tomtgräns och både huvudbyggnaden på C och gästhuset på B är planstridigt placerade. De avvikelserna från detaljplanen är inte prövade enligt vare sig den äldre eller den nya plan- och bygglagen, ÄPBL respektive PBL.

När det gäller antal byggnader på fastigheten så utgör den tredje byggnaden med placering utmed den södra fastighetsgränsen en friggebod som ska undantas vid prövning mot detaljplanen. Avseende ändring av brandskyddet mellan fastigheterna så utgör det en teknisk egenskap som prövas inför startbesked.

Avseende synpunkterna på byggnadens användningssätt så har nämnden att pröva förutsättningarna enligt inkomna handlingar. Av den planritning som ligger till grund för bygglovsbeslutet framgår att förrådet och garaget avskiljs med väggar från resterande utrymmen. Väggen mellan garage och förråd är likvärdig med en yttervägg i tjocklek. Nämnden har inte funnit skäl att tro att byggnaden ska användas i annat syfte trots tidigare ansökan. Att ha bostadsrum i ett utrymme som helt saknar ljusinsläpp (förrådet) bedöms inte troligt. En ändring av fasaden, exempelvis att sätta in glasade dörrar eller större ljusinsläpp bedöms kräva bygglov.

Att ta bort badrum och tvättstuga i huvudbyggnaden bedöms innebära ändringar i såväl bärande konstruktion, VA och eventuellt även väsentligt ändrad planlösning, vilket skulle innebära att det föreligger anmälningsplikt. Någon sådan anmälan har inte getts in till nämnden men blir ett sådant ärende aktuellt kommer nämnden att ställa krav på bostadsfunktioner enligt gällande regelverk. Det finns inte krav på tvättstuga i en bostad, enbart tillgång till maskinell tvätt och torkning, vilket kan ta mindre plats, exempelvis en kombimaskin installerad i ett badrum. Det ställs inte krav på att redovisa behov av utrymmen som ska uppföras inom tillåten byggrätt. Det saknas anledning att tro att byggnadsdelen nämnd garage kommer att användas för annat ändamål än förvaring av motorfordon. En bastu kan inte anses vara ett bostadsrum. Att i anslutning till en bastu vilja ha toalett och duschmöjlighet medför inte heller att komplementbyggnaden får sådana funktioner att den utgör en bostad. Det är inte heller avsett för längre vistelse som exempelvis ett sovrum. Tvättmöjligheter måste inte finnas i en bostad, jfr flerbostadshus med gemensam tvättstuga. Det finns inget som hindrar att man drar in vatten och avlopp i en gårdsbyggnad. Förråd placeras i sådant utrymme traditionellt i sidobyggnad som ej kräver uppvärmning och bedöms ej utgöra ett bostadsrum i planskrivarens mening.

Klagandes uträkning om att höjden ändras med 67 % är missvisande. Den nya byggnaden utformas med traditionellt sadeltak där den högsta punkten om 3,6 meter är centrerad och placeras 3,8 meter ifrån fastighetsgränsen, samt 4,2 meter från klagandes fasad. Klagandes uträkningen är baserad på jämförelsen med den lägre belägna delen av nuvarande byggnads tak och tar ingen hänsyn till att ungefär en tredjedel av byggnaden har ett högre tak som dessutom är vinklat på sådant sätt att det medför mer skuggning än ett sadeltak som sluttar i väst-östlig riktning.

Placeringen av den nya byggnaden – 1,3 meter från tomtgränsen till B och 1,0 meter från tomtgränsen till C – bör ge betydligt bättre ljusförhållanden i gästhuset på B, då avståndet till komplementbyggnaden ökar jämfört med idag. Detta styrks av klagandes fotografi. Takfallet mot väster har sådan lutning att det inte bedöms innebära skuggning av fönster på C i den utsträckningen att det utgör en väsentlig olägenhet. Underhåll underlättas också.

Aktivitet runt byggnaden utgör inte hinder mot bygglov. Man har rätt att nyttja och vistas på hela sin tomt. En placering 4,5 meter in från fastighetsgränsen skulle innebära mer aktivitet på den yta som skulle frigöras mellan byggnaderna.

Avseende insyn till uteplats förändras den inte nämnvärt då den 1,55 till 1,70 meter höga muren i tomtgränsen står kvar. En viss risk för insyn mellan husen finns, men den bedöms inte vara betydande då fönstret på den nya komplementbyggnaden är förhållandevis litet och placerat i ett utrymme som ska utgöra garage. Fönstret vetter mot en vägg på gästhuset. Sikten kommer att vara begränsad till fasaden och eventuellt närbeläget fönster i den fasaden. Garaget är ingen byggnad där man typiskt sett vistas mer än tillfälligt. Eventuell olägenhet bedöms vara kortsiktig och av sådan karaktär att den får tålas inom tätbebyggt område. Insyn över uteplatsen bedöms inte kunna ske inifrån den nya komplementbyggnaden. Insyn över en mur bedöms inte heller utgöra sådan väsentlig olägenhet att bygglov ska avslås. Insyn kan från grannens sida begränsas med bland annat växtlighet.

Avseende skuggning av fönster på B, vill nämnden påpeka att de fönster på gästhuset som vetter mot A är placerad på så pass låg höjd att det knappt går att få utblick från utrymmet när man står upp. Det måste därför vara andelen ljus som kommer in genom fönstret som får anses vara det väsentliga i prövningen och inte vad man ser ut genom fönstret. Fasaden på den nya byggnaden kommer att placeras ca en meter längre in på A och byggnaden är försedd med sadeltak med en relativt brant lutning. Detta innebär att mer dagsljus kommer att kunna ta sig ner i utrymmet mellan byggnaderna. Ökad skuggning bedöms bli väldigt marginell eftersom takets högsta punkt flyttas längre ifrån B. Åtgärden medföra inte att någon utsikt försvinner eftersom taket på gästhuset på B även fortsatt kommer att vara högre beläget än den nya komplementbyggnaden på A. Biltrafik till och från ett garage på en enskild fastighet inom tätbebyggt område bedöms vara något man får räkna med som granne och utgör inte en sådan olägenhet att bygglov inte ska ges.

Det krävs en viss säkerhetsmarginal vid placering av nya byggnader nära en brunn så att schaktnings- och fyllnadsarbeten, etc. kan ske utan risk för påverkan på anläggningen. I anmälan om värmepumpsanläggning inkommen till kommunens miljöavdelning 21 december 2021 framgår att borrhålet skulle göras 6 meter ut från huvudbyggnadens norra fasad. Det har inte funnits anledning att ifrågasätta den slutliga placeringen av bergvärmeanläggningen enligt fastighetsägarens uppgifter.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har den 24 januari 2023 hållit syn i målet.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Prövningsramen

Mark- och miljödomstolen kan vid sin prövning av ett överklagat beslut endast ta ställning till de frågor som prövats av underinstansen genom det överklagade beslutet. Domstolen kan därför bara pröva om nämnden haft fog för att bevilja lov eller inte.

Eftersom nämnden inte prövat och beviljat någon ändring av huvudbyggnaden, prövar domstolen inte vad som i målet anförts om att det inte vore förenligt med utformningskrav och krav på tillgänglighet att flytta dusch och tvättstuga.

Eftersom mark- och miljödomstolen prövning är begränsad enligt ovan är domstolen även förhindrad att ta ställning till B-M.L., B.P.A. och B.P:s. yrkande om att bygglovet ska ändras så att gårdsbyggnaden i stället ska placeras 4,5 meter från tomtgränsen.

Planmässiga förutsättningar

Nu sökt bygglov avser rivning av befintlig gårdsbyggnad, samt uppförande av en ny gårdsbyggnad om 50 kvadratmeter på fastigheten A, där byggnaden kommer att placeras till större delen på platsen för den tidigare gårdsbyggnaden.

Eftersom sökt byggnad inte är identisk med befintlig i fråga om bl.a. höjd, utformning, fönstersättning och läge, måste åtgärden vara förenlig med planen för att få uppföras på den sökta platsen.

Fastigheten A i Båstads kommun omfattas av en byggnadsplan från 1971, som ska anses gälla som detaljplan antagen med stöd av den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, (se 17 kap. 4 § ÄPBL och punkten 5 i övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen).

I detaljplanen anges att fastigheten är avsedd för bostadsändamål och att det på en fastighet får uppföras en huvudbyggnad och ett uthus eller annan gårdsbyggnad. Huvudbyggnaden får inte uppta större areal än 200 kvadratmeter och uthus eller annan gårdsbyggnad får inte uppta större areal än 50 kvadratmeter. Gårdsbyggnad får uppföras med en våning till en högsta höjd på tre meter. I gårdsbyggnad får inte bostad inredas.

Eftersom byggnadsplanen inte reglerar avståndet mellan en byggnad och gräns mot grannfastighet ska 39 § byggnadsstadgan (1959:612) tillämpas som bestämmelse i planen (17 kap. 4 § tredje stycket ÄPBL). I den bestämmelsen föreskrivs bland annat att en byggnad inte får läggas på mindre avstånd från gränsen mot granntomt än vad som motsvarar hälften av den för byggnaden tillåtna största höjden och ej närmare än 4,5 meter. Om det är påkallat av särskilda skäl och kan ske utan men för granne eller fara för sundhet, brandsäkerhet eller trafiksäkerhet och utan att ett lämpligt bebyggande av området försvåras, får byggnadsnämnden medge undantag från bestämmelsen. Bestämmelsen om möjlighet till avvikelse från plan ska tillämpas restriktivt, men om så sker innebär undantaget ingen planavvikelse.

Åtgärdernas förenlighet med byggnadsplanen

Antal gårdsbyggnader

På aktuell fastighet finns idag två gårdsbyggnader/komplementbyggnader. Mark- och miljödomstolen anser, i likhet med länsstyrelsen, att den omständigheten att det finns en bygglovsbefriad komplementbyggnad på fastigheten inte påverkar

möjligheten att uppföra en komplementbyggnad med bygglov. Detta eftersom bygglovsbefriade byggnader i princip inte ska beaktas vid bygglovsgivningen. Sökt åtgärd bedöms därför inte strida mot planbestämmelsen som anger att det endast får uppföras ett uthus eller annan gårdsbyggnad.

Eftersom nämnden genom det överklagade beslutet även beslutat om rivningslov för befintlig gårdsbyggnad, som är placerad i strid med gällande plan, bedömer domstolen att inte heller den befintliga gårdsbyggnaden i sig utgör hinder för beviljande av bygglov enligt ansökan.

Användningssätt

Mark- och miljödomstolen bedömer att den omständigheten att det angetts att byggnaden ska användas som garage/förråd/tvättstuga, inte innebär att det finns skäl att betrakta sökt byggnad som bostad. Det har i målet inte heller framkommit omständigheter som ger stöd för att byggnaden på ett planstridigt sätt ska användas som bostad. Åtgärden bedöms därför inte strida mot detaljplanen på den grunden. Om användningen av byggnaden skulle komma att ändras, får det prövas i samband med genomförandet av den ändringen.

Avstånd till granntomt

Eftersom 39 § byggnadsstadgan gäller som planbestämmelse, följer av planen att en byggnad som huvudregel inte får läggas på mindre avstånd från gränsen mot granntomt än vad som motsvarar hälften av den för byggnaden tillåtna största höjden och ej närmare än 4,5 meter.

Nämnden har bedömt att det finns särskilda skäl att göra undantag från 39 § tredje stycket byggnadsstadgan. Bedömningen har gjorts med hänsyn till bebyggelsemönstret i området, för att få en ändamålsenlig bebyggelse på fastigheten och användning av tomten samt för att bergvärmeanläggningen mellan befintliga byggnader kan försvåra en placering av komplementbyggnaden närmre huvudbyggnaden. Den sökta placeringen bedömdes inte heller utgöra men för granne. Länsstyrelsen har (bl.a. med hänvisning till bedömningen i mark- och

miljödomstolens dom den 15 maj 2019 i mål P 505-19, som sedermera ändrades av överinstansen) inte bedömt att det finns skäl att ändra nämndens beslut.

Bedömning av särskilda skäl för placering nära tomtgräns

Vid syn har domstolen efter uppmätning kunnat konstatera att platsen för bergvärmebrunnen, som pekats ut av fastighetsägarna, ligger ca fem meter från uthusbyggnadens fasad i linje med dess södra kortsida. Enligt domstolens bedömning kan det inte anses utrett att det inte skulle vara möjligt att placera den sökta komplementbyggnaden på annan del av tomten. Inte heller har det visats att det inte skulle vara möjligt att renovera och bygga om befintlig byggnad för det sökta ändamålet. Domstolen delar därmed inte nämndens bedömning att bergvärmebrunnen kan anses utgöra särskilda skäl för att placera den sökta byggnaden närmare tomtgränsen än 4,5 meter.

Bedömning av men för granne

Den sökta åtgärden ersätter till stor del en tidigare byggnad som upptar i stort sett lika stor yta och med delvis liknande placering. Vid syn har domstolen även kunnat iaktta att det i området är vanligt förekommande med uthus nära fastighetsgränserna. Detta är sammantaget omständigheter som kan tala för att placeringen inte måste anses utgöra ett sådant men för granne som avses i 39 § byggnadsstadgan. I fråga om men för granntomterna, bedömer mark- och miljödomstolen också att den insyn, skuggning och begränsning av utsikt som det beviljade bygglovets skulle innebära för tomten och gäststugan på grannfastigheten B inte kan anses utgöra men enligt 39 § byggnadsstadgan.

Domstolen delar däremot inte länsstyrelsens bedömning i förhållande till grannfastigheten C. Fastigheten C är en mycket liten fastighet. Den sökta byggnaden är högre än den befintliga byggnaden och även högre än flera komplementbyggnader i området. Vidare ska byggnaden ha fönster i riktning mot och alldeles intill gränsen till C. Uppförandet av den sökta byggnaden skulle enligt domstolens bedömning medföra påtagligt ökad insyn till C. Den skulle även medföra både ökad skuggning av tomten och minskat

dagsljusinsläpp i bostadsbyggnaden på C i en omfattning som inte är försumbar. Mark- och miljödomstolen bedömer att dessa omständigheter sammantaget måste anses utgöra men i den mening som avses i byggnadsstadgan.

Sammanfattande bedömning enligt byggnadsstadgan

Det är inte utrett att det inte går att placera och utforma byggnaden på ett annat sätt, eller att renovera och bygga om befintlig byggnad för det sökta ändamålet. Den sökta byggnaden medför dessutom men för fastigheten C. Domstolen anser därför att det saknas skäl för att medge undantag avseende placering från tomtgräns. Den sökta åtgärden är därmed att betrakta som planstridig.

Planavvikelse enligt PBL

Om den sökta åtgärden strider mot gällande plan, kan bygglov ändå beviljas om åtgärden innebär en liten avvikelse från planen och avvikelsen är förenlig med planens syfte (9 kap. 31 b § första stycket 1 PBL). Av betydelse vid denna bedömning är bland annat hur stor del av den aktuella tillbyggnaden som kommer att vara placerad närmare tomtgränsen än 4,5 meter och om överträdelsen är föranledd av t.ex. byggnadstekniska skäl.

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att det inte är fråga om en liten avvikelse. Inte heller kan åtgärderna anses tillgodose ett angeläget gemensamt behov eller allmänt intresse eller utgöra ett lämpligt komplement på det sätt som avses i 9 kap. 31 c § PBL. Förutsättningar för att ge bygglov saknas därmed även med stöd av denna bestämmelse.

Övriga invändningar från de klagande

Mark- och miljödomstolen bedömer att vad klagandena anfört om att användningen av garage medför trafik, buller och avgaser samt att ökad rörlighet kring sökt byggnad medför insyn och försämrad utsikt, inte utgör sådan olägenhet som avses i 2 kap. 9 § PBL. Inte heller vad klagandena angett om befintlig byggnad som brandvägg, om tekniska egenskapskrav på tillgänglighet eller vad som i övrigt

anförts i målet utgör hinder för beviljande av sökt lov, med undantag för vad domstolen angett ovan om planenlighet och 39 § byggnadsstadgan.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen bedömer sammanfattningsvis att sökt gårdsbyggnad strider mot gällande detaljplan och att det saknas förutsättningar att bevilja bygglov. Med ändring av länsstyrelsens beslut ska nämndens beslut därför undanröjas och ansökan avslås i enlighet med domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 28 juli 2023.

Annika Wahlfried Wikingsson

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Annika Wahlfried Wikingsson, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Nils Dahlström.